

Lukuteoria 1

Harjoitus 4, 7.2.2018

Näissä harjoituksissa käytetään seuraavia merkintöjä: Kaikkien alkulukujen joukko on $\{p_1, p_2, p_3, \dots\}$, missä alkuluvut on numeroitu suuruusjärjestyksessä pienimmästä alkaen. Siis näissä harjoituksissa $p_1 = 2$, $p_2 = 3$, $p_3 = 5$ jne. (Huom! Tämä ei ole universaali merkintätapa lukuteoriassa, joten tämä merkintätapa pitää aina erikseen kertoa kun sitä haluaa käyttää. Monesti kirjaimilla $p_1, p_2, \dots$ merkitään vain joitakin mielivaltaisia alkulukuja, kuten olemme luennoillakin nähneet.)

1. Osoita, että luku 107 on alkuluku.
2. Määritellään $a_1 = p_1 + 1$, $a_2 = p_1 p_2 + 1$, yleisesti $a_j = p_1 p_2 \cdots p_j + 1$. Mitkä luvuista a_1, a_2, a_3, a_4 ovat alkulukuja?
3. Etsi luvuille 63 ja 78 alkutekijäesitykset, ja selvitä niiden avulla $\text{sy}(63, 78)$.
4. Osoita, että jos a on yhdistetty luku, niin $a \nmid [(a-1)! + 1]$.
5. Esimerkissä 3.2.2 saatiin osoitettua, että äärettömän moni alkuluku on muotoa $4n+3$ jollakin $n \in \mathbb{N}$. Yritä samalla idealla osoittaa, että äärettömän moni alkuluku on muotoa $4l+1$ jollakin $l \in \mathbb{Z}$. Missä kohdassa todistusyrityksesi jää jumiin?
6. Olkoon $p > 3$ alkuluku. Osoita, että $p^2 = 12k + 1$ jollakin $k \in \mathbb{N}$.
Vihje: On yhtäpitävää osoittaa, että luku $(p+1)(p-1)$ on jaollinen luvulla 12.
7. Matemaatikko Mauno Matikka on lueskellut luentomonistetta ja löytänyt kaamean virheen: Lause 3.2.4 ja Seuraus 3.2.3 ovat ristiriidassa keskenään! Maunun argumentti käyttää näiden harjoitusten merkintöjä $p_1, p_2, \dots$ ja on seuraavanlainen: Lauseen 3.2.4 nojalla mielivaltaisen suurelle luvulle $m \in \mathbb{N}$ löytyy sellainen $n \in \mathbb{N}$, että $p_{n+1} - p_n > m$. Koska m on mielivaltaisen suuri, voidaan olettaa että $m > 2^{2^n}$. Mutta tällöin

$$p_{n+1} > p_n + m > m > 2^{2^n},$$

mikä on ristiriidassa Seurauksen 3.2.3 kanssa.

Miksi Maunun päättely on väärin?